

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ПАТОЛОГІЯ НАСІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

спеціальність	Н1 «Агрономія»	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	Захист і карантин рослин	факультет	агрономії та захисту рослин
освітній рівень	другий (магістерський)	кафедра	зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б. М. Литвинова

ВИКЛАДАЧ

Жукова Любов Володимирівна

Вища освіта – спеціальність захист рослин
Науковий ступень - кандидат сільськогосподарських наук 06.01.11 Фітопатологія
Вчене звання - доцент кафедри фітопатології
Досвід роботи – більше 11 років
Показники професійної активності з тематики курсу:

- авторка більше 16 методичних публікацій;
- співавторка 2-х патентів на корисну модель;
- учасниця наукових і методичних конференцій.

телефон	0983444893	електронна пошта	lubov.zukova.2017@gmail.com	дистанційна підтримка	Moodle
---------	------------	------------------	-----------------------------	-----------------------	--------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	знаходження та вдосконалення шляхів підвищення якості насіння та врожайності сільськогосподарських культур. Зважаючи на це, магістру слід оволодіти методикою визначення та оцінювання порушень анатомічної будови і фізичних відхилень у насіння, спричинених хворобами
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	- вивчити різноманіття і морфологічні прояви хвороб рослин (ЗК01, ЗК02, ЗК06, СК1, СК3, РН02, РН05)/ самостійна робота - вивчити діагностичні ознаки найбільш поширених та небезпечних збудників хвороб сільськогосподарських рослин, що спричиняють патологію насіння (ЗК01, ЗК02, ЗК06, СК1, СК3, РН02, РН05)/ індивідуальні завдання з аналізу літературних джерел - засвоїти методи, які використовують для діагностики хвороб рослин (ЗК01, ЗК02, ЗК06, СК1, СК3, РН02, РН05, РН06) / самостійна робота - сформувати практичні навички роботи з фітопатогенами різної природи (ЗК01, ЗК02, ЗК06, СК1, СК3, СК6, РН02, РН05, РН06) / самостійна робота
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекції, 18 годин практичні, 60 годин самостійна робота; модульний контроль (4 модулі); підсумковий контроль – диференційований залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК02. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. СК1. Здатність збирати та аналізувати релевантні дані, включно з аерозондуванням і моніторингом, та аналізувати релевантні дані, у тому числі за допомогою сучасних методів аналізу даних і спеціалізованого програмного забезпечення. СК3. Здатність використовувати ефективні методики визначення та ідентифікації шкідливих організмів, проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів за стадіями розвитку і етапами органогенезу рослин. СК6. Здатність розробляти комплексні заходи із захисту і карантину рослин для підприємств, установ, організацій усіх форм власності згідно з законодавством ЄС з питань карантину і захисту рослин.	Програмні результати навчання	РН02. Відшуковувати потрібну інформацію у науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати і оцінювати наявну інформацію. РН05. Обирати, розробляти і застосовувати з урахуванням новітніх досягнень науки і виробництва ефективні методи захисту рослин від шкідливих організмів з використанням інформації щодо фітосанітарного стану, прогнозів, екологічної ситуації і економічної доцільності. РН06. Розробляти програми і здійснювати польові, вегетаційні і лабораторні дослідження із захисту рослин у непередбачуваних умовах з використанням сучасної апаратури і обчислювальних засобів.
-------------	--	-------------------------------	--

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. МЕТОДИ ФІТОПАТОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ НАСІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

Лекція 1.	Біологічний метод діагностики хвороб насіння. Анатомічний метод виявлення патогенів у насіння. Люмінесцентний метод діагностики інфекції насіння	Практичне заняття 1 (ПЗ 1)	Метод аналізу зародка	Самостійна робота	Метод липкої стрічки для виявлення патогенів на насінні
Лекція 2.	Серологічний метод діагностики хвороб насіння. Метод центрифугування насіння	ПЗ 2	Метод зовнішнього огляду для виявлення патології насіння Метод зовнішнього огляду для виявлення патології насіння		Метод полімеразної ланцюгової реакції для діагностування хвороб насіння

Модуль 2. ПАТОЛОГІЯ НАСІННЯ ЗЕРНОВИХ ТА ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР І ЗЛАКОВИХ ТРАВ

Лекція 3.	Патології насіння пшениці, жита, ячменю, вівса, кукурудзи, рису, проса, гречки, сорго, житняка, вівсяниці, тимофіївки. Особливості фітопатологічної експертизи насіння зернових культур і злакових трав.	ПЗ 3	Аналіз насіння пшениці, жита, ячменю та вівса на зараженість хворобами. Аналіз насіння кукурудзи на зараженість хворобами. Аналіз насіння рису, проса та гречки на зараженість хворобами	Самостійна робота	Фітопатологічні норми якості насіння зернових культур. Особливості виробництва здорового насіння зернових культур
Лекція 4.	Патології насіння гороху, сої, люпину, квасолі, вики, кормових бобів, конюшини, люцерни, еспарцету. Особливості фітопатологічної експертизи насіння.	ПЗ 4	Аналіз насіння гороху та сої на зараженість хворобами. Аналіз насіння квасолі, кормових бобів, люпину та вики на зараженість хворобами. Аналіз насіння багаторічних бобових трав на зараженість хворобами		Фітопатологічні норми якості насіння бобових культур. Заходи з обмеження розвитку хвороб насіння бобових культур

Модуль 3. ПАТОЛОГІЯ НАСІННЯ ТЕХНІЧНИХ КУЛЬТУР

Лекція 5.	Патології насіння цукрових буряків, соняшнику, ріпака, льону, конопель, тютюну та насіннєвого матеріалу картоплі. Анатомічні, фізіологічні та біохімічні зміни у хворому насінні.	ПЗ 5	Аналіз насіння соняшнику та цукрового буряку на зараженість хворобами	Самостійна робота	Особливості фітопатологічної експертизи насіння Фітопатологічні норми якості насіння. Виробництво високоякісного насіння технічних культур. Обмеження розвитку патогенів насіння під час його зберігання
		ПЗ 6	Аналіз насіння ріпака, конопель і тютюну на зараженість хворобами		

Модуль 4. ПАТОЛОГІЯ НАСІННЯ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР

Лекція 6.	Патології насіння капусти, томата, баклажана, перцю, цибулі, часнику, моркви, огірка, кавуна дині. Патоморфологічні і патобіохімічні зміни в насінні овочевих культур.	ПЗ 7	Аналіз насіннєвого матеріалу картоплі на зараженість хворобами. Аналіз насіння хрестоцвітих овочевих культур на зараженість хворобами. Аналіз насіння пасльонових овочевих культур на зараженість хворобами	Самостійна робота	Особливості фітопатологічної експертизи насіннєвого матеріалу.
-----------	--	------	---	-------------------	--

		ПЗ 8	Аналіз насіння гарбузових овочевих культур на зараженість хворобами.	Фітопатологічні норми якості насіння овочевих культур. Заходи з обмеження розвитку хвороб насіння овочевих культур
		ПЗ 9	Аналіз насіння цибулі та часнику на зараженість хворобами	

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	1. ДСТУ 4138-2002. Насіння сільськогосподарських культур. Методи визначення якості. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2003. 173 с. 2. Жукова Л. В., Станкевич С. В., Туренко В. П., Горяїнова В. В., Батова О. М. Патологія насіння сільськогосподарських культур: навч. посіб. Житомир: ПП «Рута», 2023. 292 с. 3. Кирик М. М., Піковський М. Й. Патологія насіння сільськогосподарських культур: навч. посібник. Київ: ЦП «КОМПРИНТ», 2012. 212 с. 4. Левчук В.Д., Попов В.М. Мікроміцети – контамінанти насіння. Атлас: навчально-методичний посібник. Харків: ДБТУ, 2025. 120 с. 5. Станкевич С. В., Забродіна І. В., Васильєва Ю. В. та ін. Моніторинг шкідників і хвороб сільськогосподарських культур: навч. посіб. Харків: ФОП Бровін О. В., 2020. 624 с. 6. Станкевич С.В., Жукова Л.В., Горяїнова В.В., Кабанець В.В. Хвороби насіннєвого матеріалу сільськогосподарських культур: навч. посіб. Харків: Біотехкнига, 2025. 176 с.	Методичне забезпечення	1. Жукова Л. В., Батова О.М. Патологія насіння: тестові завдання для підготовки фахівців ОС «магістр» спеціальності 202 «Захист і карантин рослин». Харків: ХНАУ ім. В. В. Докучаєва, 2017. 25 с. 2. Жукова Л. В., Батова О. М. Патологія насіння сільськогосподарських культур. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 202 «Захист і карантин рослин». Харків: ДБТУ, 2023. 38 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ (електронне посилання на положення)

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.